

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
UNIVERSITETI I TIRANËS
FAKULTETI I HISTORISË DHE I FILOLOGJISË
DEPARTAMENTI I GJEOGRAFIË

Programi: **Master shkencor**

Drejtimi: **Gjeografi**

Lënda: GJEOGRAFIA E MJEDISIT DHE PEIZAZHIT MESDHETAR

Pedagogu:	Prof. dr. Skënder SALA
Ngarkesa:	3 ETCS (15 javë: 1.2 leksione dhe 1 seminar në javë)
Lloji i lëndës:	Zgjedhje
Viti/semestri:	Master shkencor I/I

Përshkrimi: Gjeografia e mjedisit dhe peizazhit mesdhetar: Objekti, gjendja, rëndësia studimit; veprimtaria njerëzore mbi elementet mjedisore, lidhjet-varësitë-bashkëpunimi njeri-naturë; problemet mjedisore; marrëveshjet-konventat ndërkombëtare-rajonale, programet dhe direktivat e zhvillimeve të BE-s; Konventa së Barcelonës, detyrime-përgjegjësitë e nënshkruesve; kuadri ligjor përkatës; Shqipëria vend nënshkrues; zhvillim ekonomik-ndikim-ndryshimet mjedis-peizazh mesdhetar.

Temat e leksioneve:

1. Hyrje, objekti, qëllimi dhe rëndësia e saj; Pellgu i Mesdheut; pozicioni gjeografik; të dhëna të përgjithshme dhe elementët mjedisore të tij, lidhja e raporti pellgut me territoret fqinje, vendet e përfshira në pellgun e Mesdheut: urë lidhëse, etj.
2. Ndarja e Mesdheut; karakteristikat natyrore, demografike-ekonomiko shoqërore të tyre: Mesdheu verior më i zhvilluar-populluar- qytetëruar-denatyrizuar, problemet mjedisore , etj
3. Dukuritë natyrore të Pellgut të Mesdheut; shumëllojshmëria morfologjike, bonifikimet e mëdha në shekuj; përqëndrimi i madh i njeriut dhe aktiviteti ekonomik në brigjet detare, kultura dhe transporti ishin të lidhura me detin;
4. Vlerësim peizazhit-trashëgimisë natyrore-kulturore mesdhetare; pëdorimi i peizazhit bregdetar, dëmtimet; karakteristikat, identiteti-kultura e banorëve. Kërcënuesit e peizazhit: ekonomia-demografia. Objektivat kryesor të mbrojtjes së peizazhit mesdhetar natyror e kulturor.
5. Biodiversiteti i Mesdheut; artificializimi-pasojat; biodiversiteti në maloe-kodrino, lidhja mbrojtje biodiversiteti-mbrojtje mjedis-peizazhi natyror, zonat e mbrojtura-biodiversiteti, etj.
6. Popullimi i hershëm i Mesdheut; vatrat kulturore, lëvizjet e popullsisë; problemet mbi peizazhin, biodiversitetin në periferinë urbane, etj.

7. Peizazhi urban: zgjerimi qyteteve, transportit-porteve, problemet midis tyre, mbetjet-ndotjet; përpjekjet praktike e ligjore, standardet eruopiane.
8. Peizazhi bujqësor, karakteristikat; përdorimi, tarracat: trashëgimi Kulturore Botërore, bujqësia tradicionale-intensive, dobitë-ndikimet mjedisore; poblemet mjedisore të popullsisë urbane.
9. Peizazhi Industrial,: lëndës e parë-krahë pune nga Mesdheu Jugor-Lindor, rruga detare, porteve 50 vitet e fundit, porte të rinj. Shqetësimet mjedisore-njerëzore.
10. Problemet kryesore mjedisore në Pellgun e Mesdheut: Ndotja e ujërave, bujqësi-industri-urbane-hidrokarbureve, pasojat ekologjike; industrinë petrokimie, kimike e metalurgjike ndotës kryesorë.
11. Ndotja e ajrit në qytete, shakaktarët, raporti mjedis natyror-urban, procesi fotokimik e rreziku fotokimik, shiut acid, pasojat në shëndetin, monumentet historiko-kulturore.
12. Ndotja e tokës, faktorët më kryesorë: industria, mbetjet e ngurta-lëngëta, transporti-karburantet, kimikatet e plehurat kimike: disa norma; erozioni lartë medhetar, kostot mjedisore, eko-sociale..
13. Sfida për të ardhmen e qëndrueshme në Pellgun e Mesdheut; objektivat e shqetësimit e OKB dhe Agjencinë Mjedisore Europiane për mjedisin;
14. Plani “Blu” objektivat, rezultatet, detyrat, e ardhmja e qëndrueshme, politikat-veprimet e përbashkëta rajonale, strategjia qeverisjes së mjedisit, etj.
15. Projektet të Ministrisë së Mjedisit-organizatat jo fitimprurëse mjedisore në Shqipëri për mbrojtjen e peizazh-mjedisit mesdhetar: shkretirizimi, biodiversiteti ujo: posedonia, etj.

Forma e kontrollit dhe vlerësimit

- Detyrim frekuentimi në: 70% të seminareve	
- Angazhimi në seminare:	10% e notës
- Testi I: në javën e 6-të	10% e notës
- Testi II: në javën e 10-të	10% e notës
- Detyra e kursit ose ese: rreth 5 faqe format A4, TNR, 12, hapësira 1.5):	20% e notës
- Kontrolli përfundimtar: provim me shkrim	50% e notës
- Gjithsej:	100%

Literatura e detyrueshme për studentin:

1. UNEP. 2005. Strategjia mediterranea per lo sviluppo sostenibile. Internnet.
2. G. Di Meo. 2004. Le triangole des rapports hommes, societe, espace. Bull. Assoc. Geogr. Francais, nr. 2.

Literatura plotësuese:

1. G.Hugonie, 2006.Un espace mediterane intermediaire. Bull. Assoc. Geogr. Francais, nr. 2.
2. B. Semmoud. 2006. Divergences et convergences du Nord-Sud. Bull. Assoc. Geogr. Francais, nr. 3.
3. Materiale, përmbledhje, raporte per Pellgun e Mesdheut në INTERNET: 2008-2014.

MIRATOI

Përgjegjësi i Departamentit

Prof. dr. Romeo HANXHARI

Tiranë, 2016